

Stockholm 2008-10-13

Försvarsdepartementet

103 33 Stockholm

Yttrande över kustbevakningens befogenheter. (SOU 2008:55)

Sjösportens Samarbetsdelegation, SSD är ett samarbetsorgan mellan riksorganisationerna Svenska Båtunionen-SBU, Svenska Kryssarklubben-SXK och Svenska Seglarförbundet-SSF. Tillsammans representerar SSD 250 000 medlemmar eller ca 700 000 aktiva båtmänniskor.

Sammanfattning

SSD delar utredarnas uppfattning att det behövs en ordentlig översyn av kustbevakningen, inte bara dess befogenheter utan även dess uppgifter.

SSD anser inte att Sverige behöver en ny polismyndighet som ligger under försvarsdepartementet. Sverige behöver inte två olika polismyndigheter.

SSD anser att man kan avveckla kustbevakningen och fördela dess uppgifter på följande befintliga myndigheter, tullverket, sjöfartsverket och polisen.

Två polismyndigheter?

SSD hyser allvarliga farhågor då det gäller KBV: s agerande inom de områden som polis av hävd har ansvaret för och arbetat inom.

Bristande information till allmänheten och i synnerhet till båtfolk har skapat och skapar svåra förtroendesituationer där den enskilde kustbevakningstjänstemannen ställs inför uppgifter som han/hon inte klarar av och som borde hanteras av en utbildad polis.

Det uppfattas också av många båtägare som en löjeväckande situation när en kustbevakningstjänsteman i 60-70 knop ”jagar” en fritidsbåt som kanske har brutit mot en hastighetsbestämmelse. Jakten kan vara med en vattenskoter eller någon av KBV: s Cobrabåtar, som en bred allmänhet undra varför man införskaffat, medan polisens båtar, de få som finns kvar är av helt annan kvalitet och med betydligt sämre resurser.

Kommer sedan kustbevakningstjänstemannen ikapp fortköraren uppstår just ovan angivna situation beroende på att han/hon inte har utbildning för att klara av situationen eller diskussion som uppstår, kanske ute i öppen sjö. Enligt uppgift så har det varit flera situationer när KBV bordat en fritidsbåt med stor risk för skador på material och människor.

Det betraktas som störande för den allmänna respekten för lag och ordning då polisens arbete tas över av en myndighet vars personal inte har rätt kompetens eller utbildning och som tillhör försvarsdepartementet.

I utredningen framhålls just detta förhållande. Redan i sin inledning säger man: ”... är den för verksamheten mest centrala författningen, lagen (1982:395) om Kustbevakningens medverkan vid polisiär övervakning (LKP) både otydlig och inkonsekvent.”

Längre ned i utredningens sammanfattning förtydligar man detta:

” En inkonsekvent och otydlig lagstiftning är en nackdel inte enbart för myndighetens egen verksamhet, och de myndigheter den samverkar med, utan även för medborgarna.

Otydligheterna riskerar gå ut över både rättssäkerheten och rättstryggheten, bl. a genom att myndighetens befogenheter och uppdrag inte överensstämmer med allmänhetens förväntningar.”

SSD har praktiskt, via sina 250 000 medlemmar uppmärksammat denna brist på rättstrygghet. Det är SSD: s bestämda uppfattning att den ordningshållning och brottsbekämpning som kan behövas i skärgårdar, sjöar och längs kusten skall skötas av utbildad polis. Detta är f ö något som också utredarna konstaterat.

Dela upp KBV och dess uppgifter på andra myndigheter

Enligt SSD: s uppfattning så bör regeringen ta ett större grepp om Kustbevakningen och sätta in deras verksamhet i ett större sammanhang med andra myndigheter som agerar kustnära och till havs. En utredning som syftar till att genomlysna följande förslag anser vi bör göras innan det blir aktuellt att ändra i nuvarande lagstiftning.

SSD föreslår att Kustbevakningen blir en del av Rikspolisstyrelsen och Tullverket när det gäller övervakande och polisiär verksamhet i samband med sjötrafik, gränskontroll, miljöbevakning, fiskekontroll mm. Här ingår även deltagande i sjöräddningsuppdrag.

Den del av miljöbekämpningen som består av bogsering och sanering efter redan skedda olyckor och utsläpp överförs till Sjöfartsverket som kan införliva detta i sin övriga fartygsverksamhet. Det kan inte vara rationellt att vid ett större oljeutsläpp så koncentreras KBV: s resurser till att sanera detta och i stort sett all övervakning runt kusten upphör.

Dessa uppgifter kan Sjöfartsverket dessutom till stor del troligen upphandla på marknaden, när det gäller bemanning och beredskap. Varje hamn har ansvaret för oljebekämpning inom sitt område, och ofta har man även bogserbåtar knutna till hamnen så det finns en marknad.

Det finns även resurser inom Sjöräddningssällskapet och andra organisationer med små fartyg och båtar. Andra länder inom EU har löst sin beredskap för oljesanering på detta sätt.

KBV:s uppgifter

Det är ingen tillfällighet att KBV, allt sedan den bildades varit utsatt för flera utredningar och många gånger för hård kritik. Enligt SSD: s uppfattning bör regeringen se över inte bara kusttjänstemännens befogenheter utan framför allt dess uppgifter och resultat.

Var behövs samhällets resurser bäst?

Det begås fler brott och värre brott i Göteborg över en enda helg, än det begås i hela Bohusläns skärgård under hela sommaren. Samma förhållande gäller i Stockholm i förhållande till Stockholms skärgård.

För några år sedan drogs flera polisbåtar in och sjöpolisen fick minskade resurser eftersom man ansåg att polisiära resurser gjorde mer nytta på andra ställen i samhället, bl.a. i storstäderna. SSD är övertygad om att det är samma förhållande nu. SSD är också övertygad om att om man bara tog en bråkdel av kustbevaknings kostnader och förde över till polisen skulle det räcka för den ordningshållning och brottsbekämpning som behövs i våra skärgårdar, sjöar och längs vår kust.

Svenska Båtunionen
Göran Andersson
Ordförande

Svenska Kryssarklubben
Claes Grönberg
Ordförande

Svenska Seglarförbundet
Lena Englund
Ordförande

Staffan Högardh
Sekreterare SSD